

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma meghirdeti a 9. Ifjúsági Bolyai Pályázatot

A meghirdetett pályázat a köznevelésben, illetve a felsőoktatásban tanuló, a tudomány művelése iránt elkötelezett és meghatározott témában elmélyedni képes tehetséges tanulók és hallgatók támogatását és munkájuk elismerését szolgálja.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma a pályázattal elő kívánja segíteni a hazai tudományos élet utánpótlásának biztosítását. A pályamunkák készítésekor tapasztalt, sikeres kutatók és a diákok új típusú kapcsolatával új alternatívák nyílnak meg a kutatásban az utánpótlás nevelésére.

Pályázók köre

Pályázhat a 2017/2018. tanévben hazai középiskolák nappali tagozatos képzésének utolsó három évfolyamán tanuló diák, továbbá az államilag elismert felsőoktatási intézmények nappali munkarendű, bármilyen alapképzésben és osztatlan jogász- vagy tanárképzésben aktív hallgatói jogviszonnyal rendelkező magyar állampolgárságú hallgató. Pályázhat továbbá a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény 1.§ (1) bekezdésében megjelölt országokban magyar tannyelvű oktatásban részt vevő 10-12. évfolyamos tanuló, valamint a 2001. évi LXII. törvény hatálya alatt álló, a fenti további feltételeknek megfelelő hallgató.

Egy pályaművet több tanuló, hallgató együttesen is benyújthat.

A 2018. évi pályázat témáját É. Kiss Katalin, a nyelvtudomány doktora, a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézetének kutatóprofesszora és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Elméleti Nyelvészet Tanszékének tanára, a 2017. évi Bolyai Díj kitüntetője határozta meg.

Pályázati téma középiskolásoknak:

A magyar szenvedő szerkezet átalakulása: Szervedő szerkezetek Károli Gáspár Biblia-fordításában és a Revideált Károli Bibliában

Kutatási feladat:

Válasszon ki egy részletet (például egy Evangéliumot) Károli Gáspár 1590-es Bibliafordításából, az úgynevezett Vizsolyi Bibliából (illetve annak könnyebben olvasható, normalizált változatából), és keresse ki a *-(t)at/(t)et*-képzős szenvedő igét tartalmazó tagmondatokat! Figyelje meg, milyen feltételek teljesülése esetén használt a fordító szenvedő szerkezetet! Mik a szenvedő szerkezet funkciói? Milyen ige típusok fordulnak elő szenvedő alakban? Milyen igeidőkben, igemódokban találunk szenvedő igealakot?

Vannak-e *-(t)at/(t)et*-képzős szenvedő igealakok a modern magyarra átirított Revideált Károli Bibliában? Milyen szerkezetek, igealakok léptek a helyükre? Ezek miért, hogyan tudják betölteni a korábbi szenvedő szerkezet funkcióit?

Ajánlott irodalom:

A szenvedő szerkezetről angolul olvasható összefoglaló munka:

Siewierska, Anna (1984) *The passive. A comparative linguistic analysis*. London, Croom Helm.

A szenvedő szerkezettel kapcsolatos legfontosabb megállapítások a World Atlas of Language Structures Online 107. lapján (<http://wals.info/chapter/107>) is megtalálhatók.

A magyar szenvedő szerkezetről és szenvedő igealakokról:

Alberti Gábor (1997) *Argument selection*, 161-167. old. Frankfurt am Main: Peter Lang.

Kiefer Ferenc (szerk.) (2000) *Strukturális magyar nyelvtan 3. Morfológia*, 272-275. old. Budapest, Akadémiai Kiadó.

Szili Katalin (1999) Valahol a passzívum és a mediálisok között... (A szenvedő jelentéstartalom változó megjelenésmódja kapcsán). *Magyar Nyelvőr* 123(3). <http://nyelvor.e3.hu/period/1233/123310.htm>

Az ómagyar kori szenvedő igealakokról:

Benkő Loránd (szerk.) (1991-1995) *A magyar nyelv történeti nyelvtana I, II* (Budapest, Akadémiai Kiadó) kézikönyv egyes részletei.

A Károli Biblia-fordítás Újszövetségének betűhű és normalizált változata megtalálható és kereshető az Ómagyar korpuszban:

https://www.google.hu/search?q=%C3%93magyar+korpusz&ie=utf-8&oe=utf-8&client=firefox-b&gfe_rd=cr&dcr=0&ei=4hV4WsHmPJGBX-rMg6g.

A Párhuzamos bibliaolvasó nevű adatbázisban (<http://parallelbible.nytud.hu/>) párhuzamosan olvasható mind Károli Gáspár fordítása, mind a Revideált Károli Biblia.

Pályázati téma egyetemistáknak:

Disztributívítás a magyarban

Ha egy predikátum egyik argumentuma több egyént jelöl, a mondat kétértelmű lehet: jelentheti, hogy az egyének a predikátum jelölte eseményben csoportként, együtt vettek részt (kollektív olvasat); de azt is, hogy az esemény mindegyik egyénnel külön-külön történt meg (disztributív, szétoztó olvasat). Pl.

(1) A fiúk építettek egy homokvárat.

Kollektív olvasat: a fiúk együtt építettek egy homokvárat.

Disztributív olvasat: A fiúk egyenként építettek egy-egy homokvárat.

Az értelmezést sokszor a világról való tudásunk dönti el:

(2) A fiúk ettek egy almát – inkább disztributív.

(3) A fiúk felemelték a zongorát – inkább kollektív.

Az egyik vagy másik olvasat nyelvi eszközökkel is kikényszeríthető.

Szerepet játszhat a többes számú szereplőt megnevező főnév (az ún. szétosztó kulcs) determinánása:

(4) Az összes/valamennyi/minden/mindegyik/egy-egy/két-két fiú/ki-ki elénekelt a dalt – disztributív

Befolyásolhatja az értelmezést a predikátumban szereplő másik főnévi kifejezés (a szétosztandó) determinánása is:

(5) A fiúk építettek egy-egy homokvárat – disztributív

Vannak inherensen kollektív értelmű (6), valamint kollektív értelmezést meg nem engedő (7) predikátumok:

(6) A fiúk összegyűltek/körülvették a szónokot/együtt énekeltek – kollektív

(7) A betegek meggyógyultak – disztributív

Szerepet játszhat a disztributív vagy kollektív értelmezésben az esemény befejezettsége/befejezetlensége is:

(8) Minden fiú emelte az asztalt/Minden fiú felemelte az asztalt.

Térképezze fel a disztributív és a kollektív olvasatot előidéző vagy korlátozó nyelvi elemeket a magyarban! Térképezze fel ezek interakcióját is! Melyek a disztributív determinánsok? Vannak a disztributivitásnak fokozatai?

A dolgozat lehet elméleti irányultságú (hogyan valósul meg a magyarban a disztributivitás univerzális jelensége; mit fednek fel a magyar tények a disztributív olvasat feltételeiről); lehet összevető jellegű (különböznek-e a disztributivitás magyar kifejezési lehetőségei valamely más nyelv, például az angol kifejezési lehetőségeitől); kísérleti jellegű (hogyan értik a magyar beszélők a különféle disztributív szerkezeteket; vannak-e erősen és kevésbé erősen disztributív névmások, determinánsok stb.); és kombinálhatja is e megközelítési módokat.

Bevezető irodalom: Lucas Champollion: Distributivity, collectivity, and cumulativity. Elérhető a LingBuzz honlapon: <http://ling.auf.net/lingbuzz/002133/v1.pdf>

Szabolcsi Anna – Csirmaz Anikó: Quantification in Hungarian. In E. Keenan, D. Paperno (szerk.) Handbook of quantifiers in natural language, 399-466. Springer, 2012.

A pályázat terjedelme

Az esszédolgozat terjedelme maximum 20 oldal lehet (Times New Roman betűtípus, 12-es betűméret, 1,5-szeres sortávolság). A dolgozat tartalmazzon címoldalt (jeligével), egy maximum egy oldalas rövid összefoglalót, tartalomjegyzéket és forrásmegjelölést (nem számítanak a 20 oldalas terjedelemben).

A pályázat beküldésének határideje: 2018. október 25. (postabélyegző kelte).

A pályázatot egy nyomtatott példányban és pdf fájlban, CD-n kell beküldeni. Kérjük, ne felejtse el mellékelni a kitöltött pályázati adatlapot!

Cím: Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelés-igazgatási Főosztály
1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

A borítékon kérjük feltüntetni, hogy „Ifjúsági Bolyai Pályázat” és választott jeligéjét.

Az Ifjúsági Bolyai Pályázat díjazása

Az Ifjúsági Bolyai Pályázat középfokú nevelési-oktatási kategóriájának nyertese bruttó 500 ezer Ft pénzjutalomban részesül, továbbá a Bolyai-díjas tudós szakmai irányításával folytathatja kutatómunkáját.

Az Ifjúsági Bolyai Pályázat felsőoktatási kategóriájának nyertes pályázója egyrészt bruttó 500 ezer Ft pénzjutalomban részesül, továbbá a győztes hallgató a Bolyai Díjas tudós irányításával folytathatja kutatómunkáját.

Az Ifjúsági Bolyai Pályázat **két nyertesének felkészülését, pályázatának elkészítését segítő tanár, oktató kiemelkedő munkája is elismerésben részesül.** A két felkészítő a díjazott tanulóval, hallgatóval együtt kapja kézhez a jutalmát, amely mindkét kategóriához kapcsolatosan egyrészt egy elismerő oklevél, másrészt bruttó 500-500 ezer Ft.

A Bíráló Bizottság dönthet a pályázati díjak megosztásáról, illetve a kategóriák díjának átcsoportosításáról.

A pályamunkák értékelését bírálóbizottság végzi, melynek tagjait a hazai tudományos élet neves személyiségei közül az Oktatásért Felelős Államtitkár kéri fel, tagjai között helyet kapnak a kiválasztott téma szakértői is. Különösen indokolt esetben a bizottság a díjat megosztva is kiadhatja.

A benyújtott pályázatok az alábbi szempontok alapján kerülnek elbírálásra:

- a feldolgozandó nyelvi adatok kiválasztásának és összegyűjtésének sikeressége,
- az elemzési szempontok megállapításához szükséges szakirodalmi háttér lényegre törő ismertetése,
- az adatok elemzésének alapossága, a következtetések meggyőző volta,
- a dolgozat szerkezetének, nyelvi megformálásának világossága.

A bírálóbizottság tagjai egyenként értékelik a pályázatokat, és **2018 novemberében** nyilvános beszélgetésre (a pályamunka megvédésére) hívják meg a legreményteljesebb pályázatok készítőit.

Az ünnepélyes eredményhirdetés tervezett időpontja 2018. december

A pályázat elkészítéséhez minden segédeszköz használható.

A pályázóknak segítséget nyújt a Kutató Diákok Országos Szövetsége.

A <http://www.kutdiak.hu/> honlapon elérhető a hazai felsőoktatásban dolgozó, a kutatásra vállalkozó középiskolások, hallgatók támogatását segítő oktatók névsora.

A pályázatról további információ kérhető az Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelés-igazgatási Főosztályán. (telefon: 06-1-795-4380).